

Yhteisöllistä oppimista arjen hoivassa

Jotta koulutus voi vastata työelämän tarpeisiin, tarvitaan uudenlaisia, osallistavia ja yhteistyöhön perustuvia oppimisympäristöjä.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa, kuten lähihoitajakoulutuksessa, ja työelämässä oppiminen on keskeinen osa opintoja. Toimiminen aidoissa työympäristöissä kehittää opiskelijan kliinisiä taitoja, ammatillista identiteettiä sekä kykyä soveltaa teoriaa käytännön tilanteissa. Kansalliset strategiat (1) korostavat ohjauksen laatua, reflektiivistä oppimista, opettajan roolia oppimisen tukijana sekä näyttöön perustuvaa osaamisen kehittämistä monimuotoisissa oppimisympäristöissä.

Ikääntyneiden hoivayksiköt tarjoavat merkityksellisen ympäristön sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden oppimiselle. Ikääntyneiden hoivayksiköiden johtajilla ja esihenkilöillä on keskeinen rooli uusien oppimisympäristöjen kehittämisessä, sillä heidän sitoutumisensa ja näkemyksensä mahdollistavat toimivan arjen sekä kestävän yhteistyön koulutuksen ja työelämän välillä. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa hoitoalalla on kasvava työvoiman tarve. Yhteistyössä kehitetyt oppimisympäristöt voivat tukea uusien työntekijöiden rekrytointia ja perehdytystä sekä edistää hoitotyön laadun jatkuvaa kehittämistä.

Uudenlaisten, osallistavien oppimisympäristöjen kehittäminen ikääntyneiden hoivayksiköihin vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia kohdata ikääntyneitä asiakkaita (2). Oppimisympäristöt, joissa opiskelijat ja henkilöstö oppivat yhdessä, tarjoavat mielekkään tavan yhdistää teoria ja käytäntö. Tällaiset mallit tukevat opiskelijoiden ammatillista kehittymistä ja tuovat samalla ajankohtaista tietoa työyhteisöihin.

Opiskelijoiden mukaan aito hoitotyön ympäristö on parantanut heidän kykyään hahmottaa hoitotyötä.

Jotta koulutus voi vastata työelämän tarpeisiin, tarvitaan uudenlaisia, osallistavia ja yhteistyöhön perustuvia oppimisympäristöjä. Tästä huolimatta tällaisia yhteistyössä toteutettuja oppimisympäristöjä (3) on toistaiseksi hyödynnetty melko vähän.

OpinKoti – oppimista yhdessä

Satakunnassa Sataedun lähihoitajakoulu- tus ja hoivakoti Attendo Kuninkaanhaka ovat yhdistäneet voimansa luodakseen uudenlaisen OpinKoti-oppimisympäristön transformatiivisen oppimiskäsityksen pohjalta (4). Toimiminen aidossa hoivaympäristössä haastaa opiskelijoita tarkastelemaan uudelleen käsityksiään hoitotyöstä ja ikääntymisestä.

Osallistuminen arjen tilanteisiin ja vuorovaikutus asukkaiden ja henkilö-

kunnan kanssa jo heti opintojen alusta alkaen vahvistavat ammatillista kasvua ja tukevat teorian yhdistämistä käytäntöön. OpinKodin yhteisöllinen ja osallistava toimintamalli voi myös edistää oppimista.

OpinKodin toiminta käynnistyi loka-kuussa vuonna 2024. Uutena oppimisympäristönä sitä on tärkeä arvioida, jotta saadaan tietoa jatkokehittämisen tueksi. Arviointitieto tukee koulutuksen ja työelämäyhteistyön kehittämistä.

Opiskelijoiden kokemukset ovat keskeinen tietolähde oppimisympäristön toimivuudesta. Palautetta kerättiin tammi-helmikuussa 2025 Learning Cafe -työpajassa ja sähköisellä kyselyllä (Tietolaatikko). Nämä aineistot analysoitiin kuvailevasti, ja niiden välillä tehtiin sisällöllinen synteesi.

- **Learning Cafe -työpaja 19 lähihoitajaopiskelijalle**
 - 5 pienryhmää. Kussakin ryhmässä keskusteltiin tietystä aiheesta 20 minuutin ajan, minkä jälkeen vaihdettiin ryhmiä niin monta kertaa, että jokainen osallistui keskusteluun kaikista aiheista.
 - Fasilitaattorit ohjasivat keskustelua ja kirjasivat esiin tuodut asiat.
 - Keskustelukierrosten jälkeen käytiin yhteiskeskustelu.
 - Pienryhmien keskusteluaiheet:
 - › Miten OpinKoti on vaikuttanut ammatilliseen kasvuusi hoitotyössä?
 - › Miten OpinKoti on auttanut yhdistämään teorian ja käytännön?
 - › Miten yhteistyö eri toimijoiden kanssa OpinKodissa on tukenut oppimistasi?
 - › Millaisia ennako-oletuksia sinulla oli OpinKodista? Miten ne ovat mahdollisesti muuttuneet?
 - › Millaisia haasteita olet kohdannut OpinKodissa?
- **Sähköinen kysely 19 lähihoitajaopiskelijalle, kyselyyn vastanneita 14**
 - Strukturoituja kysymyksiä (n=9) ammatillisen vuorovaikutuksen osaamisesta. Kysymykset oli laadittu Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (OPH-4417-2023) Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen -tutkinnon osan Ammatillinen vuorovaikutus -ammattitaitovaatimusten pohjalta.
 - Lisäksi kaksi avointa kysymystä (hoitotyön osaamisen kehittymistä edistävät asiat OpinKodissa, OpinKodissa kehitettävät asiat työssäoppimispaikkana).

Kohti ammatillisuutta

Opiskelijoiden mukaan aito hoitotyön ympäristö on oppilaitosympäristöön verrattuna parantanut heidän kykyään hahmottaa hoitotyötä ja tehdä kokonaisvaltaisempia havaintoja asiakkaiden toimintakyvystä. He kokevat olevansa varmempia, mikä on helpottanut uusien tilanteiden kohtaamista. Tulevan työelämäjakson pelottavuus on vähentynyt, sillä he ovat jo kartuttaneet käytännön kokemusta esimerkiksi ruokailussa avustamisesta ja sykkeen tunnustelusta. Asiakkaiden moninaisuuden näkeminen on ollut opettavaista.

Opiskelijat kokevat kehittämiskohteen klinisen päätöksenteon hoitotyössä. He uskovat, että epävarmuus vähenisi, jos heillä olisi enemmän mahdollisuuksia oppia hoitajien parina, sillä se lisäisi rohkeutta kysyä neuvoa. OpinKoti on kuitenkin auttanut luottamaan omiin kykyihin ja rohkaissut yrittämään uudelleen.

Työntekijyyden näkökulmasta esihenkilön kohtaamiseen liittyvä epärointi on vähentynyt, kun heitä on tavattu OpinKodissa. Työn tekemisen tavassa on

havahduttu huomaamaan, että rauhallisuuden oppiminen on tärkeää, vaikka sisäinen kiireen tunne olisikin läsnä.

Teoria käytäntöön

Opiskelijoiden mukaan oppimisympäristö on auttanut heitä yhdistämään teorian ja käytännön. Teoriassa opittuja asioita on päästy soveltamaan välittömästi aidoissa asiakastilanteissa, mikä on auttanut esimerkiksi ymmärtämään muistisairaana toimintakykyä seesteisen hoitoympäristön luomisen ja ymmärtäväisen kohtaamisen kautta. Myös verenpaineen muutosten hallintaan on harjoiteltu käyttämään lääkkeettömiä hoitotyön keinoja.

Teorian soveltaminen käytännössä on rikastuttanut opiskelijoiden oppimista ja tukenut heidän ammatillista kehittymistään.

Ammatillista vuorovaikutusta oppimassa

Opiskelijat arvioivat ammatillisen vuorovaikutuksen osaamisensa pääosin hyväksi tai erittäin hyväksi (Taulukko). Hieman heikommiksi arvioitiin puhetta

tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käyttö sekä asiakkaan kulttuuriin, kieleen ja katsomukseen liittyvän tiedon hyödyntäminen.

Opiskelijoiden mukaan puhetta korvaavien menetelmien käyttö on jäänyt OpinKodissa vähäiseksi. Sen sijaan koskettaminen, asiakkaan kuunteleminen ja selkeän kielen käyttäminen ovat korostuneet. Erityisesti opiskelijat kertoivat havainneensa, että maahanmuuttajataustaiset hoitajat hallitsevat selkeän vuorovaikutuksen hyvin.

Yhdessä oppimisen voima

Opiskelijat kokevat, että eri toimijoiden – opiskelijoiden, opettajien ja hoitajien – välinen yhteistyö tukee oppimista OpinKodissa. Opiskelijoiden välinen tuki ja välitön ilmapiiri luovat ympäristön, jossa uskaltaa aina kysyä.

OpinKodin oppimisympäristö on tiivistänyt myös ryhmähenkeä, mikä on edistänyt yhteisöllisyyttä ja oppimiskokemusta. Hoitajilta saatu ohjaus ja apu koetaan arvokkaaksi, ja mukaan ottaminen hoitotyön tehtäviin on merkityksellistä. Opettajien ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus on opiskelijoiden mukaan OpinKodissa hyvää ja rennompaa, mikä tekee opiskelusta mielekkäämpää.

Mielikuvista ymmärrykseen

Opiskelijoilla oli joitakin ennako-oletuksia sekä lähihoitajaopinnoista että ikääntyneiden hoitotyöstä ennen OpinKodissa opiskelua. Monet ovat yllättyneet myönteisesti opintojen tuottamasta hyödystä ja sisällöstä. Myös käsitys lähihoitajan työstä on laajentunut huomattavasti.

Joidenkin opiskelijoiden alun epäilykset OpinKodissa opiskelusta osoittautuivat turhiksi. Ensimmäinen kokemus ikääntyneiden hoivakodissa on myös rikkonut ennakkoluuloja. Hoitotyön leppoisaa tunnelmaa on yllättänyt opiskelijat, sillä se ei vastannut aiempia mielikuvia, joita he olivat saaneet eri medioiden kautta. Myös hoivakodin kodinomaisuus on vahvistanut opiskelijoiden positiivista käsitystä hoitotyöstä.

Kehittämisen paikat arjessa

Opiskelijat ovat kohdanneet OpinKodissa lähinnä käytännön haasteita, jotka liittyvät tilaratkaisuihin, asiakaskohtaamiseen, opiskelijoiden osallistumiseen sekä opetuksen ja tiedonkulun sujuvuuteen. Tilojen osalta tuli esiin tarve helpottaa opiskelijoiden kulkua palvelukotiin esimerkiksi ovikoodien avulla sekä parantaa oppimistilojen toimivuutta ja ruokailujärjestelyjä.

Opiskelijat myös toivoivat enemmän mahdollisuuksia kohdata asiakkaita ja osallistua arjen toimintoihin. Teoria-tiedon opiskelutahti koettiin tiiviiksi. Tiedonkulussa puolestaan toivottiin selkeämpää viestintää aikatauluista ja palvelukodin tapahtumista.

Uusi tapa yhdistää hoivatyö ja koulutus

Yhteisöllinen opiskelu OpinKodissa oli opintojensa alussa olevien opiskelijoiden kokemusten perusteella monin tavoin hyödyllistä. He kokivat kehittyvänsä kohdattiin ammattilaisuutta, oppivat yhdistämään teoriaa käytäntöön, vahvistivat vuorovaikutustaitojaan ja saivat uusia näkökulmia hoitotyöhön. OpinKodilla on siten potentiaalia opiskelijoiden oppimisen edistämässä.

OpinKodin toimintamalli on skaalattavissa valtakunnallisesti, sillä sosiaali- ja terveysalan koulutusyksiköitä ja hoivayksiköitä on runsaasti eri puolilla

maata. Malli edustaa uutta tapaa yhdistää hoivatyö ja koulutus sekä vahvistaa alan veto- ja pitovoimaa.

Oppimisympäristön syntyyn on ollut ratkaisevan tärkeää hoivayksikön johdon tuki, ja OpinKodin kehittämistä on edistänyt erityisesti hoivakodin esihenkilön ennakkoluuloton ja kehittävä työote. ●

SANNA KOSKINEN
TtT, dosentti, yliopisto-opettaja,
Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto

MINNA STOLT
TtT, professori,
Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto,
Satakunnan hyvinvointialue

SINI-CHARLOTTA KAMBERG
FM, sh YAMK,
yhteisöpedagogi YAMK, lehtori,
Hyvinvointialue, Sataedu

HEIDI LAITOMAA
ft YAMK, lehtori,
Hyvinvointialue, Sataedu

KRISTA TOIVONEN
ft, tt, kuntoutuksen ohjaaja YAMK,
lehtori,
Hyvinvointialue, Sataedu

SANNA-MARI PUDAS-TÄHKÄ
TtT, koulutuspäällikkö,
Hyvinvointialue, Sataedu

LÄHTEET

- Sosiaali- ja terveysministeriö. Uusia käytäntöjä ja rakenteita näyttöön perustuvan hoitotyön osaamisen kehittämiseen – Ehdotukset työelämälle ja koulutukselle. Raportteja ja muistioita 2020:3. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4145-8>
- Baskerville K, Dahlke S, O'Rourke H, Hunter KF. Baccalaureate nursing education related to ageing and the care of older people: A scoping review. *Int J Older People Nurs.* 2025;20(5):e70042.
- Mört S, Lehtola H, Riihonen S, Mäkinen S. Reflektiivisellä otteella päästään hoitotyön syvempään oppimiseen ja työtyytyväisyyteen. *Talk Journal.* Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.12.2024. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20241214102710>
- Tsimane TA, Downing C. Transformative learning in nursing education: A concept analysis. *Int J Nurs Sci.* 2019;7(11):91-98.

OpinKoti

Sijainti: Ikäihmisten hoivakoti Attendo Kuninkaanhaka, Pori

Tarkoitus: Aito fyysinen oppimisympäristö, jonka lisäksi digitaalinen pelillinen ympäristö yksilöllisen ja turvallisen ammatillisen kasvun tueksi

Periaatteet: sosiaalinen kestävä kehitys (tasa-arvo, hyvinvointi, osallisuus), asiakaslähtöisyys, yhteisopettajuus, näyttöön perustuva kehittäminen

Integrointi tutkinnon perusteisiin: Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen ja Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella -ammattilliset tutkinnon osat

Toimijat: 1. vuoden lähihoitaja-opiskelijat, moniammatillinen opettajatiimi (n=6), hoivakodin esihenkilö ja hoitohenkilöstö, asukkaat

Toiminta: Teoriaopetuksen järjestäminen hoivakodin tiloissa, hoivakodin arkeen ja hoitotyöhön osallistuminen, täydennyskoulutuksen tarjoaminen

TAULUKKO. LÄHIHOITAJAOPIKELIJOIDEN (N=14) NÄKEMYKSET AMMATILISEN VUOROVAIKUTUKSEN OSAAMISESTAAN OPINKODISSA SUORITETUN JAKSON JÄLKEEN.

OSAAN...	HEIKOSTI / ERITTÄIN HEIKOSTI	EN HEIKOSTI ENKÄ HYVIN	HYVIN / ERITTÄIN HYVIN
	F (%)	F (%)	F (%)
Kohdata asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa arvostavasti (n=11)	0 (0)	1 (9)	10 (91)
Kuunnella asiakasta ja käyttää selkeää kieltä (n=11)	0 (0)	1 (9)	10 (91)
Mukauttaa ilmaisuani asiakkaan kommunikointitaitoja vastaavaksi (n=11)	0 (0)	2 (18)	9 (82)
Vahvistaa asiakkaan vuorovaikutusaloitteita ja tapoja ilmaista itseään (n=10)	0 (0)	3 (30)	7 (70)
Käyttää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikointikeinoja (n=11)	1 (9)	5 (46)	5 (45)
Käyttää kosketusta vuorovaikutuksen tukena (n=11)	0 (0)	1 (9)	10 (91)
Käyttää tietoa asiakkaan kulttuurista, kielestä ja katsomuksesta (n=11)	0 (0)	5 (46)	6 (54)
Keskustella ja toimia yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa kanssa (n=11)	0 (0)	1 (9)	10 (91)

Väittämät pohjautuvat Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (OPH-4417-2023) Ammatillinen vuorovaikutus -ammattitaitovaatimuksiin. Niiden käyttöön tässä OpinKoti-projektissa on saatu Opetushallituksen lupa (3.2.2025).